

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
21.3.2011
Taltionumero
751
Diaarinumero
2780/1/09

1 (7)

Asia Vesitalousasiaa koskeva valitus

Valittaja Raimo Laakia, Sipoo

Päätös, jota valitus koskee

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 20.7.2009 nro 09/0241/1

Asian aikaisempi käsittely

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on päätöksellään 14.9.2007 Nro 111/2007/3 myöntänyt Karjalohjan kunnalle luvan pohjapadon rakentamiseen Enäjärven luusuaan hakemukseen liitetyn Uudenmaan ympäristökeskuksessa 24.9.2004 laaditun ja 23.3.2006 tarkistetun suunnitelman mukaisesti Karjalohjan kunnassa sekä pysyvän käyttöoikeuden pohjapatoa varten tarvittaviin Karjalohjan kunnan Nummijärven kylässä sijaitseviin maa- ja vesialueisiin.

Päätöksen lupamääräys 1 kuului seuraavasti:

”Rakenteet

1) Pohjapato on rakennettava suunnitelman mukaisesti siten, että sen pituus on 4,50 m ja leveys 0,50 m. Padon reunoilla harjakorkeus saa olla enintään $N_{60} + 57,25$ m ja keskellä olevan 1,5 m leveän aukon pohjakorkeus enintään $N_{60} + 57,10$ m. Kynnystä rajoittavat uoman luiskat on rakennettava kaltevuuteen 1:1–1:1,5.

Työpato saadaan rakentaa enintään 30 m:n etäisyydelle siltapaikasta.

Suunnitelmasta saadaan poiketa vähäisessä määrin Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla, jos muutoksen seurauksena Enäjärven keskivedenkorkeus ei nouse eikä siitä aiheudu haitallisia vaikutuksia nykytilaan verrattuna.”

Ympäristölupavirasto on perustellut ratkaisuaan muun muassa seuraavasti:

Luparatkaisu

Enäjärven ongelmana ovat alhaiset vedenkorkeudet ja matalien vesialueiden ruohottuminen. Järven rannoilla on runsaasti vapaa-ajan asuntoja. Hankkeen tarkoituksena on nostamalla alivesiä 10–15 cm parantaa Karjalohjan, Sammatin ja Suomusjärven kuntien alueella sijaitsevan Enäjärven virkistyskäyttömahdollisuuksia ja ehkäistä matalien vesialueiden ruohottumista. Hanke on osa Kiskojoen vesistön kunnostamisprojektia ja se toteutetaan yhteistyössä Uudenmaan ympäristökeskuksen kanssa.

Hankkeen johdosta Enäjärven keskivedenkorkeus ei muutu. Järven alivedenkorkeuksien nostamisesta ei aiheudu rantakiinteistöille korvattavia pinta-alamenetyksiä eikä muutakaan vahinkoa. Enäjärven alapuolisen Myllyjoen alimmat virtaamat vähäisessä määrin pienenevät. Muutoin alapuolisessa vesistössä olosuhteet säilyvät ennallaan. Hankkeesta ei aiheudu vesistölle tai sen käytölle haitallisia vaikutuksia eikä se heikennä alapuolisen vesistönsosan suojeluarvoa.

Pohjapadon alle jäävän kiinteistön Jaarnikoski RN:o 2:168 omistaja ja Nummijärven kylän yhteisen vesialueen 876:1 osakaskunta ovat sopineet luvan saajan kanssa hankkeen toteuttamisesta alueillaan korvauksetta. Hankkeesta kiinteistölle Juvankoski RN:o 2:170 aiheutuva korvattava vahinko pysyvästä käyttöoikeudesta on 100 euroa.

Hankkeen hyötyjä on vaikea määrittää rahallisesti ja hakijan arviota kiinteistöjen arvon noususta on pidettävä vain suuntaa antavana. Hankkeesta saatava hyöty on kuitenkin siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa, aiheuta huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa eikä suuressi huononna paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Vaasan hallinto-oikeus on hylännyt muun muassa Raimo Laakian ja hänen asiakumppaniensa valituksen. Hallinto-oikeus on täydentänyt Pekka Häyryn valituksen johdosta lupamääräystä 1 (*täydennys kursivilla*).

1) Pohjapato on rakennettava suunnitelman mukaisesti siten, että sen pituus on 4,50 m ja leveys 0,50 m. Padon reunoilla harjakorkeus saa olla enintään N60 + 57,25 m ja keskellä olevan 1,5 m leveän aukon pohja-

korkeus enintään N60 + 57,10 m. Kynnystä rajoittavat uoman luiskat on rakennettava kaltevuuteen 1:1–1:1,5. Pato on varustettava *Uudenmaan ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla alivirtaamaputkella tai -raolla niin, että padosta virtaa vettä Myllyjokeen kaikissa olosuhteissa vähintään 150 l/s.*

Hallinto-oikeus on perustellut ratkaisuaan siltä osin kuin nyt on kysymys seuraavasti:

Lupamääräyksen 1 täydentäminen

Vesilain 2 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan rakentaminen on, jos sen tarkoitus voidaan saavuttaa ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä hankkeen kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahinkoon verrattuna, suoritettava siten:

- 1) ettei yrityksestä aiheudu vältettävissä olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä rannan tai vesialueen omistajalle;
- 2) ettei kalakantaa vahingoiteta;
- 3) ettei enempää kuin tarkoitetun tuloksen saavuttamiseksi on välttämätöntä:
  - a) vaikeuteta vesistössä kulkemista ja puutavaran uittoa, vesivoiman käyttämistä, vesistön järjestelyä tai säännöstelyä, kalastuksen harjoittamista, maan kuivattamista, veden johtamista nesteenä käytettäväksi tai pohjaveden ottamista;
  - b) heikennetä vesistön puhdistautumiskykyä tai muutoin vahingollisesti muuteta vesiluontoa ja sen toimintaa;
  - c) huononnetta vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;
  - d) vähennetä luonnonkauneutta, kulttuuriarvoja tai ympäristön viihtyisyyttä, taikka
  - e) muutoin loukata yleistä tai yksityistä etua; sekä
- 4) että vesistön tai pohjaveden erilaiset käyttämistarpeet vastedeskin voidaan tyydyttää mahdollisimman vähäisessä määrin supistettuina.

Määräyksen täydentäminen on tarpeen varmistamaan kuivina aikoina Myllyjoen veden vaihtuvuus, veden laatu ja näiden seurauksena edellä mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutuminen. Ympäristölupaviraston päätöksessä on arvioitu, että Enäjärven alapuolisen Myllyjoen alimmat virtaamat vähäisessä määrin pienenevät. Hakemuksen liitteenä olevassa suunnitelmassa ei ole eikä myöskään hakijan lisäselvityksessä luotettavasti selvitetty, kuinka paljon alimmat virtaamat pienenevät, eikä sen vaikutusta vesiluontoon tai vesistön käyttöön.

Hankkeen tarkoituksena on padon avulla säästää vettä turvaamaan Enäjärven virkistyskäytön kannalta tarpeellinen vedenkorkeus kuivina aikoina. Hankkeesta saatavaa hyötyä ei sanottavasti vähennä se, että padon

avulla muodostetusta vesivarastosta osa käytetään poikkeuksellisen kivi-
vina aikoina padon alapuolisen Myllyjoen vedenlaadun turvaamiseen.
Hakija on hallinto-oikeudelle antamassaan lisäselvityksessä arvioinut,
että virtaama 150 l/s alittuu keskimäärin kerran 20 vuodessa, joten mää-
räyksen täydentäminen ei sanottavasti heikennä hankkeen tarkoituksen
toteutumista. Alivirtaamaputken tai -raon rakentaminen ei sanottavasti li-
sää hankkeen toteutuskustannuksia.

Hallinto-oikeus on katsonut, että pohjapadon rakentamisella lupamää-
rysten mukaan toteutettuna ei ole Myllyjoen ja sen alapuolisen vesistön
virtaamiin sellaisia haitallisia vaikutuksia, joiden vähentämiseksi Juvan-
kosken myllypato pitäisi määrätä kunnostettavaksi, vaikka kunnostami-
nen sinällään saattaisi olla joen luonto- ja kulttuuriarvojen kannalta tar-
peellinen.

Raimo Laakian ja hänen asiakumppaniensa valitus

Hallinto-oikeus on katsonut, että hankkeelle on luvan myöntämisen edel-
lytykset ympäristölupaviraston mainitsemin perustein ja hallinto-oikeu-
den täydentämin lupamääräyksin.

Padon vaikutuksesta Enäjärven tulvien korkeuteen on viitattu Rannan
kuolinpesän valituksesta lausuttuun. Padon vaikutuksesta Myllyjoen ali-
virtaamiin on viitattu hallinto-oikeuden täydentämään lupamääräykseen
1 ja sen perusteluihin Pekka Häyryn valituksen osalta.

Aune Rannan kuolinpesän valituksen osalta hallinto-oikeus on lausunut,
että asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan pato ei nosta keski- ja yli-
vedenkorkeuksia eikä siten aiheuta tulvan lisääntymistä. Luvan hakijaa
ei voida velvoittaa ryhtymään tulvan alentamista tarkoittaviin perkaus-
tai muihin toimiin. Ympäristölupaviraston päätöksen lupaehto 6 velvoit-
taa hakijan pitämään pohjapadon suunnitelman mukaisessa kunnossa.
Määräykseen sisältyy muun ohella velvollisuus poistaa padon eteen ke-
rääntyvä virtausta estävä liete.

Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportin 5/2006 mukaan rakenta-
misessa huomioon otettava Enäjärven keskimäärin kerran 50 vuodessa
toistuva suurin vedenkorkeus on $N_{60} + 58,25$ m ja suositeltava rakenta-
miskorkeus vähintään $+ 58,90$ m. Hallinto-oikeuden arvion mukaan poh-
japato aiheuttaa keskimäärin kerran 20 vuodessa toistuvalla vedenkor-
keudella $+ 58,00$ m ja virtaamalla $3,8 \text{ m}^3/\text{s}$ noin 6 cm padotuksen. Sa-
malla virtaamalla ja keskimäärin kerran 50 vuodessa toistuvalla veden-
korkeudella pohjapato aiheuttaa noin 4 cm padotuksen. Sillan alta pois-
tettävien virtausesteiden vaikutusta tulviin ei ole arvioitu hakemuksessa
eikä asiakirjat sisällä tietoja sen arvioimiseksi. Ennalta arvioiden pohja-
pato ei aiheuta haitallista tulvien lisääntymistä.

Asiakirjojen mukaan Uitinsalmen vedenkorkeusasteikon 0-piste on $N_{43} + 57,00$ m. Pohjapadon kynnyshkorkeus on $N_{60} + 57,10$ m, ja se vastaa suurin piirtein asteikon 0-pistettä.

Hallinto-oikeus on katsonut, että hankkeelle on luvan myöntämisen edellytykset ympäristölupaviraston mainitsemin perusteiden ja hallinto-oikeuden täydentämin lupamääräyksin. Pohjapadosta ei ennalta arvioiden aiheudu sellaista vahinkoa tai haittaa, jonka vähentämiseksi hakija olisi määrättävä ryhtymään tulvan uhkaa vähentäviin toimiin.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Laakia on valituksessaan uudistanut asiassa aikaisemmin lausumansa ja vaatinut, että hallinto-oikeuden ja ympäristölupaviraston päätökset kumotaan eikä padolle myönnetä lupaa. Pato heikentää Enäjärven arvoa. Järvi on nyt luonnontilainen ja luonnonvirtaamainen. Padon rakentamisen jälkeen järvi on säännöstelty.

Hakijan väittämän virkistysarvon paranemisen ja järven luonnontilaisuuden välillä tulisi tehdä intressivertailu, jota hallinto-oikeuden ja ympäristölupaviraston päätöksissä ei ole tehty.

Hakija ei ole osoittanut Enäjärven tilan olevan huono tai että järven tila tarvitsisi parantamista. Hakija on vain väittänyt patoa tarvittavan järven virkistyskäytön parantamiseen.

Pato parantaa virkistyskäyttöarvoa vain vähän ja siitä on hyötyä ainoastaan moottoriveneilijöille. Väitetty virkistyskäyttöarvon marginaalinen paraneminen on aivan toissijainen verrattuna sen potentiaalisen vaaran kasvattamiseen, joka kohdistuu noin viiteenkymmeneen tulvavaara-alueelle rakennettuun mökkiin. Laakia on usean muun kiinteistönomistajan kanssa pyytänyt hakijaa kartoittamaan ja arvioimaan vuoden 1966 kokemuksen perusteella tulvavaarassa olevat rakennukset, mutta hakija ei vastannut pyyntöön, vaikka kiinteistönomistajat ovat kunnan jäseniä ja kunnan rahoittajia.

Karjalohjan, Suomensjärven ja Sammatin kunnat ovat vuosikymmenten mittaan myöntäneet rakennusluvut arviolta viidellekymmenelle rakennukselle, jotka on rakennettu vuoden 1966 korkeimman vedenkorkeuden alapuolelle. Hakijalla on vastuu liian mataliin paikkoihin rakentamisesta. Padolla ei pitäisi enää lisätä tulvariskiä. Ilmastonmuutoksen seurauksena tulvariski on suurempi kuin aikaisemmin.

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on ilmoittanut, ettei se anna lausuntoa valituksen johdosta.

Karjalohjan kunta on selityksessään esittänyt, että Laakian valitus tulee hylätä kokonaisuudessaan perusteettomana. Laakia ei esitä valituksessaan mitään uutta seikkaa, joka puoltaisi pohjapadon luvan hylkäämistä. Karjalohjan kunnanhallitus on selvityksissään useaan otteeseen todennut, etteivät alueen luontoarvot heikkene eikä rakennettava pohjapato lisää Enäjärven pohjapadon yläpuolisen osan keski- ja yliveden korkeuksia.

Laakia on antanut vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

Perustelut

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Pekka Vihervuori

Riitta Mutikainen

Hannu Ranta

Eija Siitari-Vanne (t)

Heikki Harjula

Pertti Vakkilainen

Timo Kairesalo

Asian esittelijä,
esittelijäneuvos Tuulia Riikonen

Jakelu

Päätös

Jäljennös

Raimo Laakia, oikeudenkäyntimaksu 223 euroa

Vaasan hallinto-oikeus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristölupavastuualue

Karjalohjan kunnanhallitus

Salon kaupunginhallitus

Lohjan kaupunginhallitus

Karjalohjan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Salon kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Lohjan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Suomen ympäristökeskus